

**KİTAPLAR, TEZLER
VE
BİLİMSEL ETKİNLİKLER**

GİRİŞ: İslam Dünyasının yaşayan büyük düşünürlerinden, dünya çapında tanınan, Amerika'da yaşayan İranlı İlim adamı Profesör Seyyid Hüseyin Nasr, Konya'ya geldi. Konya Büyükşehir Belediyesinin davetlisi olarak Konya'ya gelen Nasr, "İslam ve Batı Medeniyeti" konulu bir konferans verdi. 07 Nisan 2005 Perşembe günü, Alaeddin Keykubad Konferans Salonunda tertiplenen konferansta Bilge-düşünür Seyyid Hüseyin Nasr, derin nüfuzu ve bilgi birikimi ile İslam ve Batı arasında ve bu iki medeniyetin belirgin hususiyetleri noktasında, çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu kalabalık dinleyici kitlesine öz ve çarpıcı değerlendirmeleriyle hitabetti. Bu yazıda, sözü geçen konferansı ele almak muradımız olmadığından bu kadar değinmekle iktifa edeceğiz. Ancak o akşam Nasr'a gençlerden birinin yönelttiği, "Eğer tercih size bırakılsaydı, bu akşam bize ne anlatmak isterdiniz?" sorusunu ve Nasr'ın, "Rabbimden bahsetmek isterdim." cevabını buraya dercetmeden de bu kısmı bitirmeyelim.

Ertesi gün, 08 Nisan 2005 Cuma günü ise Seyyid Hüseyin Nasr, Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesinin konuydu. S.Ü. İlahiyat Fakültesi Dekanlığının daveti ve Hikmet Öğrenci Topluluğunun girişimleri ile burada da bir konferans veren Nasr, " *Bugünün Şartlarında Bir İlahiyat Fakültesi Nasıl Olmalıdır?*" sorusunun etrafında öğretim üyelerine ve öğrencilere seslendi. Cuma öncesi dar bir vakte sıkışmasına rağmen konferans, dolu dolu, ilahiyat fakülteleri için özlü tespitlerin yapıldığı, önerilerin getirildiği, hem ufuk hem yol açıcı bir konferans oldu.

Konya seyahati boyunca Nasr'a refakat eden ve çevirmenliğini yapan Dr. İbrahim Kalın, bu konferansta da çevirmenlik görevini üstlendi.

KONFERANS METNİ: İlahiyat çevrelerinde faydalı yankılar bulur umuduyla ses kaydını aldığımız, " *Bugünün Şartlarında Bir İlahiyat Fakültesi Nasıl Olmalıdır?*" konferansının bant çözümlerini yazıya geçirdik¹:

Bismillahirrahmanirrahim. Esselamu aleykum ve rahmetullahi ve berakâtuhu. Her şeyden önce Konya'da bulunmaktan duyduğum mutluluğu, Sayın Dekan ve Fakülte Mensupları ile tanışmış olmaktan duyduğum mutluluğu ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum. Selçuk Üniversitesi'nin bu önemli Fakültesinde bulunduğum için mutluyum.

¹ Bant kayıtları yazıya geçirilirken, yazı dilinin gereklerine göre imla ve noktalama uygulaması tarafımızdan yapılmış, konuşmanın neredeyse tamamı -birkaç kelime hariç- yazıya aktarılmıştır. [M.H.]

Konya'dan Seyyid Hüseyin Nasr Geçti

Mehmet HARMANCI

Konuşmamın konusu olan, “ *Bugünün Şartlarında Bir İlahiyat Fakültesi Nasıl Olmalıdır?*” konusu bana dün haber edildi. Bu noktada size birkaç şey söylemek istiyorum.

Bu kısa süre içerisinde bilebildiğim kadarıyla size bir kaç şey ifade etmek istiyorum. Her şeyden önce İslam'ın bir İlahiyat Fakültesinde, müstakil bir okulda öğretilmesinin modern dönemde pek çok İslam ülkesinde ortaya çıkmış yeni bir şey olduğunu ifade ederek başlayayım.

Tabii, İmam Ebu Hanife, İmam Gazali İlahiyat Fakültelerine gitmediler.

Henüz tamamlanmamış, İslam dünyasının karşısındaki büyük proje, İslam geleneğindeki bu medrese merkezli eğitim sistemini günümüzün şartlarına nasıl taşıyacağımız, sorusudur.

Kendi ülkem olan İran'dan size bir örnek vereyim; İslam düşüncesinin en büyük düşünürleri, âlimleri Tahran Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden değil Kum'daki medreselerden geliyorlar, oralarda yetişiyorlar.

Sizin ise burada iki taraflı bir meydan okuma ile karşı karşıya olduğunuzu belirtmeliyiz; çünkü insanları İslam konusunda eğitime vazifesi sizin omuzlarınıza yüklenmiş durumda. Diğer fakültelerin böyle bir misyonu yok.

Bir İlahiyat Fakültesinin sahip olması gereken birinci özellik: Otantik, sahipsiz bir İslam anlayışının, *sahte bir İslam anlayışının değil*, öğretildiği, eğitiminin verildiği bir mekân olmasıdır.

Burada, gerçek İslam eğitim geleneğinden alınması gereken şey, sadece bin yıllık eğitim tecrübesi değil, aynı zamanda bunun içinde bulunan hoca talebe ilişkisi, iman-bilgi arasındaki ilişkinin ortaya konması, bir tartışma ahlakının geliştirilmesi ve bütün bunlarla beraber düşündüğümüzde başarılı bir örnek olarak karşımızda duran Nizamiye Medreseleri gibi okullardaki uygulamaları bir bütün olarak düşünerek bugüne taşımamız gerekiyor.

Burada bir başka meydan okuma daha var, özellikle günümüz için. O da İlahiyat Fakültelerindeki hocalarımızın ve öğrencilerin karşı karşıya bulunduğu zorluklar. Bu İslam'a gösterilen muhalefet ve özellikle de İslami bilgi ya da ilim anlayışına yönelik sekülerleşme ya da profanlaştırma tavrıdır. Ve bu hem dışardan hem içerden geliyor... Bütün İslam dünyasında ama farklı biçim ve şekillerde... Buna şimdi günümüzde Amerika'da bir yenisi daha eklendi, bu meydan okumalara; o da İslam'ı reforme etmek. Bugünkü Amerikan hükümetinin harcadığı milyonlarca dolarlık bu para, bu işi gerçekleştirmek için, süzüle süzüle belki taa Konya İlahiyat Fakültesi'ne kadar gelecek.

Benim kitaplarımı okuyanlar dini reforme etmek ya da dinde reform denen şeye karşı olduğumu bilirler. Asıl reforme etmemiz gereken kendimiz. Ve İslam reformcuları denen kişilerin çoğuna aslında İslam deformatörleri demek lazım. Yani reforme eden değil bozan...

Eğer iyi bir ıslahattan, reformdan bahsedeceksek bunun da yine bizim kendi içimizden gelmesi gerekir. Başka bir taraftan ihraç ederek bunu gerçekleştirmek mümkün değil. Dolayısıyla sadece İslam, Müslüman düşünürleri için değil hem biz İlahiyat Fakülteleri için de asıl büyük meydan okuma bu! Müslü-

manların nasıl olması gerektiğini bize öğretmeye çalışan bu kampanyaya karşı nasıl cevap vereceğimizdir.

Washington DC'de olduğum için abartmak istemiyorum ama ben bu devam etmekte olan mücadelenin tam ortasındayım, şu anda.

Bugün Türk olsun, Arap olsun herhangi bir kişi İslam'ı eleştirmek için ortaya çıksa, böyle reform vs. adıyla ortaya bazı fikirler atsa, Amerika'da kapılar birden açılıyor. Bu insanlara, işte bir sürü burslar, imkânlar vesaireler sunuluyor; çünkü amaç İslam'ı bir anlamda kendi müntesipleri ile deforme etmek.

19.yy'da İngiliz, Fransız hükümetleri biraz daha farklı politikalar izliyorlardı bu konularda, tabii bazı Müslümanları kendi taraflarına çekerek. Bu, bugünkü durumdan biraz daha farklı bir şeydi.

O dönemde bu kolonyal güçler, o toplumda nelerin olup bittiğine baktılar; mesela Fransızlar işte, diyelim ki Cezayir'de hangi sûfiler, gruplar var, bunlara bakıyorlar. Pencap'ta Şiiilerin, Sünnilerin kimler olduğuna baktı ve bunları kontrol edip, manipüle etmeye çalıştı.

Fakat bilebildiğim kadıyla bu kolonyal güçlerin hiçbir tanesi, diğer Müslümanlara Kur'an'ı nasıl anlamaları, tefsir etmeleri gerektiğini söylemediler hiç bir zaman.

Bu bahsettiğim meydan okuma, bu hem Müslüman düşünürler için hem de İlahiyat Fakülteleri için hayatiyetini ve geçerliliğini muhafaza ediyor. Yani İslam düşüncesini kendi bütünlüğü içerisinde koruyabilmek...

Şimdi günümüzdeki İlahiyat Fakülteleri ile ilgili somut birkaç konuya değinmek istiyorum.

İlk 9. ve 10. asırlarda medreselerde astronomiden tıbbı ve İslami ilimlere kadar her konu hemen hemen okutulmaktaydı.

Bu gelenek Osmanlı'da ve İran' da 11.h. yüzyılın sonlarına kadar devam etti. Arap dünyasında ise bilimlerin medresede okutulması çok daha önceden sona erdi.

Özellikle Arap dünyasında ulema dediğimiz kişiler ki, bu sadece din âlimi anlamına gelmiyordu geçmişte, aynı zamanda diğer sahalarda çalışan kişileri de kapsıyordu. Çünkü âlim: İlim sahibi kişi demek, bilgi sahibi kişi demek... Bunlar, Batıda meydana gelen gelişmelere bilim sahasındaki gelişmelere ilgisiz kalmışlardı. Ve bu baraj yıkıldığında İslam dünyasındaki ulema, bir kısmı bu bilgiden, yani Batıdan bütünüyle kaçıp bir yerlere saklanmaya çalıştılar. Bir kısmı da kollarını bütünüyle açıp, Batıyı olduğu gibi sahiplenmeye çalıştılar.

Maalesef İlahiyat Fakülteleri genel olarak İslam dünyasında Modern Batı Bilimini tam olarak anlayıp, ona İslami açıdan nasıl bir cevap verebileceği konusunda söz sahibi kişiler yetiştiremedi.

Ve bunun bir sonucu olarak özellikle son birkaç on yılda, İslam bilimi ve diğer konularda konuşan pek çok kişinin -önemli tabii- mühendis doktor olduğunu, ama İslam düşünce geleneği konusunda hiçbir birikimlerinin olmadığını görüyoruz.

Bu bilimcilikle diyeyim, bu tavırla dindarlığın bir araya gelmesini ben İslam dünyasının karşı karşıya olduğu en ciddi sorunlardan biri olarak görüyorum.

İslam tefekkür geleneğini ve Batı bilimini ve felsefesini gerçekten bütün yönleriyle bilen kişilerin, ancak bu konularda söz sahibi olması, bir şeyler söylemesi söz konusu...

Bilebildiğim kadarıyla İslam dünyasındaki hiçbir İlahiyat Fakültesi bu tarz bir üretim yapabilmiş değil. Malezya'da böyle bir girişimde bulunuldu; ama onlar da henüz başarıya ulaşmış değil.

Vaktim yok ama çok kısaca ifade etmek istiyorum. 1977'de Suudi Arabistan'da, iki Suudlu bir Bengalli ilim adamıyla beraber İslam Felsefesi konusundaki ilk kongreyi organize ettim.

Bu İslam eğitim felsefesiyle ilgili kongrede İslam Ülkelerinin hemen hemen hepsinin eğitim bakanları ya da müsteşarları, üst düzey yöneticileri, temsilcileri hazırıldı.

Açılış konuşmasını ben yaptım ve neredeyse otuz yıl önce yaptığım bu konuşmada, şimdi size arz etmeye çalıştığım hususu aynen ifade ettim.

Suud'daki, Cidde'deki üniversitenin başkanıyla, rektörüyle beraber böyle bir projenin bütün İslam dünyasında eksik olduğunu, bir İslam Üniversitesi kurulması fikrini dile getirdik. Bildiğiniz gibi Malezya, Pakistan gibi yerlerde çeşitli İslam Üniversiteleri var. Maalesef bu bahsettiğim sorunu aşmaya yönelik bu İslam Üniversitelerinin hiçbiri başarıya ulaşamadılar. Onların, işte tefsir ve diğer ilimlerde çeşitli bölümleri var, bu konularda dersler veriyorlar ama, fizik ya da sosyal bilimleri bir başka binada okutuyorlar; yani bir entegrasyon gerçekleştiremediler...

Ve bunun sebebi tabii ki insan yetiştiriyor olduğumuzu gözden kaçınıyor olmamızdır. Asıl başlamanız gereken yer orası.

Ben İslam dünyasında pek çok yıl üniversite yöneticiliği de yaptım. Genelde neler yapıldığını biliyorum. Bir yerden para buluruz, onunla gider bir arsa alınız, onun üzerine bir bina kuruyoruz, binayı yaparız, ondan sonra da öğretim üyeleri bulmaya çalışınız.

Türkiye, İlahiyat Fakültelerini ciddiye alan belki de birkaç ülkeden bir tanesi. Bu bahsettiğim sahte dini bilimcilik tavrına rağmen ben, Türkiye'deki İlahiyat Fakültelerinin başarılı olacağı konusunda çok ümitliyim.

Bir başka noktaya dönmek istiyorum. İlahiyat Fakültelerinde din çalışan, din okuyan, İslam okuyan kişilerin, dinin global düzeydeki anlamını kavramadan çalışma yapmaları mümkün değildir.

Bildiğiniz gibi pek çok İslam ülkesinde bu tür şeyler var. Malezya gibi, Türkiye gibi ülkelerde bu konularda çalışmalar, tartışmalar yapılıyor. Özellikle de dini plüralizm konusu artık bütün İslam ülkelerini ilgilendiren bir mesele haline geldi. Teolojik düzeyde bir başka dinin varlığı bizim için ne anlam ifade ediyor?

Türkiye'de bu konuda çalışmalar yapıldığını, buna önem verildiğini biliyorum; ama hâlâ tam istediğimiz noktada değiliz. Özellikle İslam'ın diğer dinlerle olan ilişkisi... Sadece Hıristiyanlık değil. Çünkü globalleşme sadece İslam-Hıristiyanlık arasındaki ilişkide gerçekleşen bir şey değil. Örnek olarak, İslam ve

Konfüçyanizm!.. Bir Müslüman açısından diyelim ki Budizm'i, Konfüçyanizm'i araştırmak incelemek ne anlam ifade ediyor? Bu noktada dinin bu global yönünü de göz önünde bulundurarak çalışma yapmak hedef olmalı. Batıda ekümenik çalışma alanı genellikle Hıristiyan düşüncesinin sulandırılmasıyla sonuçlandırılmıştır. Bu yüzden Hıristiyan teolojisini ciddi bir şekilde çalışan çoğu kişi bu ekümenik çalışmalara ilgi duymuyor.

Bunun en somut örneği, günümüzün en muhafazakâr Katolik teologlarından Kardinal Ratzinger'in bu dini plüralizm konusuna tamamen sırtını dönmesi, özellikle İslam-Hıristiyanlık söz konusu olduğunda çok olumsuz negatif bir tavır sergilemesi... Kendisi de geçenlerde bununla ilgili çok kötü bir şey de yazdı, İslam'a karşı. Batının bu konularda, bu dini plüralizm konusunda kendine has pek çok problemi var. Yani artık Batıyı kopyalamaktan vazgeçmemiz lazım. Kendi İslam geleneğimiz içerisinde, bu dini plüralizm nasıl ele alındı, buna bakmamız lazım. Burada mesela Türkiye' de özellikle Konya'da Yahudiler, Türkler, Müslümanlar, Hıristiyanlar... asırlarca beraber bir arada yaşadılar. Bu nasıl gerçekleşti ve bunun köklerini nasıl bulabiliriz tekrar? Hz. Mevlâna ki; bu konuda en evrensel diyebileceğimiz mesajı vermiş bir kişi -sadece o burada medfun olduğu için değil, geleneğimiz içinde de bu bulunduğu için- bir anlamda İslami bir "mukayeseli dinler felsefesi" nasıl gerçekleşir? Bunun çabası içinde olmalıyız!

Son olarak bir noktaya daha değinmek istiyorum. İslam insanlara getirdiği mesajı sadece kelimeler ve ameller olarak getirmemiştir fakat aynı zamanda çeşitli biçimler ve setler olarak da iletmıştır. İslam sanatına baktığınızda, mesela İslam sanatının formları aslında birer teoloji formu gibi de görülebilir. Bununla iletilen bir mesaj vardır.

Bu formlar, İslam sanatı, işte o sanatın çeşitli dalları, biçimleri bu teolojinin, tabiri caizse, aktarılmasının biçimleridir. Bu noktada özellikle işte Kuran'ın okunması, onun musikisinin algılanması bu eğitimin bir parçasıdır.

19.yy kolonyalizmiyle beraber İslam dünyası gücünü yitirmeye ve kolonyalizmin ağır baskısı altında yıkılmaya, çatlamağa başladığında, çirkinlik gündelik hayatın bir parçası haline geldi.

Bugün mesela çeşitli İslam ülkelerine şehirlerine gittiğiniz zaman, İslam geleneğinin ürettiği o en güzel binaların yanında aklınıza gelebilecek en çirkin modern binalar yapılıyor. Yan yana duruyor bunlar. Sanki siz bir İslam şehrinde değil, işte Hamburg'da bir başka Batı şehrinde gibisiniz hissini veriyor.

İslam geleneğine baktığınız zaman ise güzel olan her şeyin hayatın içinde olduğunu görüyorsunuz... İslam medeniyetinin bütün tezahürleri aslında bu sanatsal formlar aracılığıyla gerçekleşmiştir. Bugün ise modern üniversitelere baktığımız zaman, sanat bölümü ayrı bir yere konuyor, estetik güzellik algısı ayrı bir bölüme konuyor, diğer fakülteler bundan ayrılıyor sanki. İslam'ın estetik konusunda, güzellik konusunda söyleyecek hiç bir şeyi yokmuş gibi Fransa'dan devşirilen bu güzel sanatlar kavramı çevresinde böyle bir ayrım yapılıyor. Hâlbuki bu ifade olarak bile saçma sapan bir şey. Çünkü çirkin sanat diye bir şey olmaz. Fransızcada Baudrillard'dan tercüme, güzel sanatlarda böyle garip bir anlayış içerisinde, biz İslam formlarını yeniden üretmeye çalışıyoruz.

Hâlbuki klasik geleneğe baktığınızda hiçbir şeyin çirkin olmadığını görüyoruz; mesela, Kur'an-ı Kerim'in yazılışına bakın, hattına bakın; her zaman olabilecek en güzel hat ile yazılmıştır.

Artık bu İslam sanatının, İslam estetiğinin bir anlamda felsefesini anlayabileceğimiz bu formların arkasında yatan manayı kavrayabileceğimiz bir düşünce faaliyetine girişmemizin zamanı gelmiştir; çünkü bu formlar demin de ifade ettiğim gibi aslında İslam'ın vermeye çalıştığı mesajın estetik bir dille ifade edilmesidir. Bu anlamda Kur'an-ı Kerim'in tilavetinden -ki bana göre en yüksek sanat formu odur, çünkü Allah'ın kelamı okunuyor- işte Hüsn-i Hatta kadar yani Kur'an'ın yazılmasına kadar çok çeşitli alanlarda çalışmaların yapılması, illa bunun öğretilmesi anlamında değil ama bununla beraber aynı zamanda bunun felsefesini de, arkasında yatan manayı da öğrencilere vermenin artık zamanı gelmiştir.

İlginçtir bugün Batıda İslam'a karşı duyulan bütün bu öfkeye ve muhalefete rağmen, mesela bir İslam müziği söz konusu olduğunda, işte ilahiler okunduğunda ya da çeşitli doğaçlama müzik çalışmaları yapıldığında insanların bu konserlere gittiklerini ve cd'lerini aldıklarını, dinlediklerini görüyorsunuz. İlginçtir bu da İslam'ın sanatsal formuna duyulan ilginin ne kadar devam ettiğini gösteriyor; dolayısıyla bugün bizim de yapmamız gereken İslam vahyinin getirdiği mesajın bu sanatsal formlar aracılığıyla ifade edilmesini yeniden sağlamaktır.

Hepinizi, Fakülte mensuplarını, fakültenizi, Cenabı Hakk'ın korumasını, muhafaza etmesini diliyor ve inşallah sizinle bir gün tekrar buluşmayı ümit ve niyaz ediyorum...

Kutlu Doğum Haftası Etkinlikleri bünyesinde Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi tarafından 21 Nisan 2005 Perşembe günü akşam saat 20:30'da Alaaddin Keykubat salonu üst katta "Gençlik ve Hz. Peygamber" konulu bir panel düzenlendi.

Panelde Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi dekanı Prof.Dr. Ahmet ÖNKAL, İslâm Tarihi ve Sanatları Bölüm Başkanı Prof.Dr. Mehmet Ali KAPAR, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Bölüm Başkanı

Prof.Dr. Mustafa TAVUKÇUOĞLU, Hadis Anabilim Dalı Başkanı Prof.Dr. Zeke-riya GÜLER ile S.Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyelerinden Prof.Dr. Yasin AKTAY konuşmacı olarak katıldı. Panelde dinleyici olarak üniversite öğretim elemanları, çeşitli davetliler ve öğrenciler iştirak etti.

Program S.Ü. İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi Yrd.Doç.Dr. Mahmut YE-ŞİL'in Kur'an-ı Kerim tilâveti ve okunan âyetlerin meâlinin sunulmasıyla başladı. Daha sonra oturum başkanlığını Prof.Dr. Ahmet ÖNKAL'in yaptığı panel başladı. Prof.Dr.Ahmet ÖNKAL katılımları sebebiyle panelistler ve davetlilere teşekkür ederek başladığı konuşmasında çağımızda gençliğin çok çeşitli problemlerle karşı karşıya bulunduğunu söyledi. Gençliğin sıkıntılarının giderilmesinin önemine temas eden Prof.Dr. Ahmet ÖNKAL, Hz. Peygamber'in hayatı ve uygulamalarıyla gençliğe en güzel örnek olduğunu altını çizdi. Panelistlerin yapacakları konuşmalarla farklı tespitlerde bulunacaklarını belirten Prof.Dr. Ahmet ÖNKAL panelin faydalı olmasını temenni ederek konuşmasını tamamladı.

Panelde Prof. Dr. Mehmet Ali KAPAR, "Hz. Peygamber'in Gençliğe Yaklaşımı ve Gençlere Olan İlgisi" başlıklı bir konuşma yaptı. Prof. Dr. Mehmet Ali KAPAR, Hz. Peygamber'in bir Müslüman için her alanda örnek olması gerektiğine dikkat çekerek başladığı konuşmasında özellikle Allah Rasûlünün gençlere askerî, idarî ve diğer alanlarda görev vermekten çekinmediğini söyleyerek bu alanlarda istihdam edilen gençlerden bazı örnekler verdi. Hz. Ali, Muaz b. Cebel, Mus'ab b. Umeyr ve Üsâme b. Zeyd gibi gençlerin Hz. Peygamber tarafından çeşitli önemli görevlere getirildiğini belirten Prof.Dr. Mehmet Ali KAPAR, Hz. Peygamber'in ashabını görevlendirmede ehliyet ve liyakat şartına dikkat ettiğini, gençlerin cesaret ve güçlerinden yararlandığını ifade etti. Prof.Dr. Mehmet Ali KAPAR, Hz. Peygamber'in gençlere olumlu yaklaşımını örneklerle veciz bir şekilde anlatarak konuşmasını tamamladı.

İkinci panelist Prof.Dr. Yasin AKTAY konuşmasına böyle bir toplantıda bulunmaktan dolayı mutlu ve heyecanlı olduğunu ifade ederek başladı. Gelişim psikologlarına göre 13-14 yaşlarından başlayıp 25 yaşına kadar devam eden sürecin gençlik dönemi olarak adlandırıldığını söyleyen konuşmacı, yine de gençlik

2005 Yılı Kutlu Doğum Haftası Etkinlikleri

"Gençlik ve Hz. Peygamber" Paneli

Doç.Dr. İsmail Hakkı ATÇEKEN

döneminin yaş sınırı için farklı görüşler olduğunu belirtti. Gençlik devresinin en belirgin özellikleri üzerinde duran AKTAY, enerjinin, aktivitenin canlı tutulmasının önemli olduğunu söyledi. İleri yaşta olmasına rağmen gençlik özellikleri taşıyan insanlar olduğu halde, bunun tersi olarak genç yaşta ihtiyarlık psikolojisine girenler olduğunun altını çizen konuşmacı, gençliğin en çok örnek aldığı kişilikler arasında Hz. Peygamber'in en önde olması gerektiğinin altını çizdi.

Daha sonra söz alan Prof.Dr. Mustafa TAVUKÇUOĞLU, "Hz. Peygamber'in Sünnetini Amaçları Doğrultusunda Anlamak" başlıklı konuşmasına Hz. Muhammed'in mesajının genelde insanlığa özeldi ise Müslümanlara olduğunu ifade ederek başladı. M. TAVUKÇUOĞLU özetle şunları söyledi: "İnsanın zihni, kalbi ve gönlü bilgi ile beslenirse olgunluk seviyesine ulaşır. Sadece bilgiyi öğrenmek yetmez, bilgiyi davranış haline getirmek gerekir. Bilgi imana yol açar, ilim ise iman etmeyi gerektirir. İnsanın öğrendiği bilgiler üç kısımdır: 1- Ham bilgi (sadece ezberlenmiştir, davranış haline gelmemiştir). 2- Akseuar bilgi (öğrenilmiştir, fakat uygulaması yoktur, davranış haline gelmemiştir). 3- Aksiyon bilgi (anamlı ve manidarlık düzeyi yüksek bilgidir, bilgiyi davranış haline getirir. Bu bilgi imana götüren bilgidir). Müslümanlar zihinsel beslenmelerini Kur'an ve Sünnetle gerçekleştirirlerse aksiyoner hale gelirler ki, nitelikli bir Müslüman haline gelebilirler." Konuyla ilgili Hz. Peygamber'den iki hadisi örnek olarak anlatan Mustafa TAVUKÇUOĞLU konuşmasını tamamladı.

Panelin son konuşmacısı Prof. Dr. Zekeriya GÜLER, "Müslüman Genç Kimliğinin Oluşumunda Hz. Peygamber'in Tutum ve Davranışlarının Önemi" başlıklı bir konuşma yaptı. Prof. Dr. Zekeriya GÜLER, Allah'a kulluk yolunda yetişip gelişen, Hz. Peygamber'in güzel ahlâka ilişkin pratiklerini hayata geçiren gençlerin dünyevî ve uhrevî-ebedî mutluluğa erişeceklerini belirtti. Kur'an ile birlikte Sünnet bilincinin yerleşmesi halinde bâtil inançların, bid'at ve hurafelerin kademeli olarak ortadan kalkacağını, itidal ve istikrarı yok edebilecek, ruh-beden sağlığını ve dengesini bozabilecek her türlü gelişmenin önüne geçilebileceğini ifade eden Zekeriya Güler, iş, sanat, meslek, eğitim, sosyal ve kültürel hayatlarında gençleri motive eden, başarılı ve huzurlu çalışma yollarını onlara öğreten hadislerden örnekler sundu. Daha sonra Hassân b. Sâbit ile Mehmed Âkif Ersoy'un Hz.Peygamber'e olan sevgi ve hürmet bağlarını dile getiren duygu yüklü ve coşkulu şiirleriyle konuşmasını tamamladı.

Oturum başkanı Prof. Dr.Ahmet ÖNKAL panelin faydalı ve verimli geçtiğini söyledi, panelistlere ve dinleyicilere teşekkür ederek toplantıyı bitirdi.

Fecr yayınlarının her yıl düzenli olarak gerçekleştirdiği "Kur'an Sempozyum"larından sekizincisi, bu yıl Yozgat'ta yapıldı. Oldukça geniş bir katılımı ile gerçekleşen sempozyumun, konu ve ilgi alanları itibarıyla çeşitlenmiş oturumlardan oluştuğu söylenebilir. Nitekim sempozyum programına bakıldığında, bu durum görülecektir.

VIII. Kur'an Sempozyumu

Günümüz Dünyasında Müslümanlar

Yrd. Doç. Dr. Mustafa TEKİN

14 Mayıs Cumartesi

Açılış Programı:

Açılış ve Protokol Konuşmaları

Açılış Tebliği:

"İslam Dünyasının Genel Durumu Üzerine"

Yrd. Doç. Dr. Mustafa TEKİN (Onsekiz Mart Ün. İlahiyat Fakültesi)

I. OTURUM: ÇAĞDAŞ DİNİ-TOPLUMSAL HAREKETLER

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Zeki DUMAN (Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Konu: "Protestan Geleneğinde Yeni Hıristiyan Sağı Olarak Evangelizm"

Tebliğ: Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ (İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Müzakere: Dr. İsmail Taşpınar (Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Konu: "İslam Dünyasında Toplumsal Hareketler"

Tebliğ: Prof. Dr. Yasin AKTAY (Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi)

Müzakere: Prof. Dr. Sönmez KUTLU (Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

II. OTURUM: TARİHSEL PERSPEKTİFTE MÜSLÜMAN KİMLİĞİ

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Murtaza KORLAELÇİ (Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Konu: "İstila Hareketleri Karşısında Müslümanlar"

Tebliğ: Dr. Ethem POLAT (Ankara Üniversitesi Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi)

Müzakere: Dr. Adil ŞEN (Tarihçi)

Konu: "Çağdaş Emperyalizm ve Müslümanların Küresel Sorumluluğu"

Tebliğ: Dr. Hasan KÖSEBALABAN (UTAH Üniversitesi)

Müzakere: Doç. Dr. Tahsin GÖRGÜN (İSAM)

15 Mayıs Pazar

III. OTURUM: İSLAM'IN DÜNYA TASAVVURU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mevlüt GÜNGÖR (Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Konu: "Kur'an'a Göre Dünya-Âhiret İlişkisi"

Tebliğ: Doç. Dr. Mesut OKUMUŞ (Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi)

Müzakere: Dr. Enver ARPA (İlahiyatçı-Yazar)

Konu: "Müslümanların Gelecek Tasavvuru"

Tebliğ: Prof. Dr. Mehmet PAÇACI (Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Müzakere: Doç. Dr. Tahsin GÖRGÜN (İSAM)

IV. OTURUM: İSLAM'IN HAYAT TASAVVURU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. İbrahim SARMIŞ (S. Ü. İlahiyat Fakültesi'nden Emekli)

Konu: "Kur'an'da İnsan Sorumluluğu"

Tebliğ: Yrd. Doç. Dr. Gürbüz DENİZ (Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)
Müzakere: Doç. Dr. Mevlüt UYANIK (Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi)
Konu: "İslam'ın Hayat Felsefesi"

Tebliğ: Doç. Dr. Burhanettin TATAR (Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Müzakere: Doç. Dr. M. Emin ÖZAFŞAR (Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Açılıştaki Fecr yayınlarının editörü Tuncer Namlı, gündelik hayattaki sorunlarımıza vurgu yaparak, düşünsel anlamda Kur'an Sempozyumlarının bunlara yaptığı katkıyı dile getirdi. Bu bağlamda Fecr yayınlarının bu yıl sekizincisini düzenlediği sempozyumlarla Kur'an'ın aydınlığına koşmaya devam edeceği üzerinde önemle durdu.

Açılış ve protokol konuşmalarının ardından, açılış tebliğini Yrd. Doç. Dr. Mustafa Tekin sundu. Tekin bu tebliğinde İslam dünyasının siyasal parçalanmışlığı ile düşünsel sorunlar arasında kurduğu yakın bağlantı üzerinden, mevcut konjonktürün bir panoramasını çizmeye çalıştı. Bu bağlamda Tekin'in tebliği, daha sonraki oturumlarda ele alınacak konuların bir zeminini oluşturdu denilebilir.

Prof. Dr. M. Zeki Duman'ın başkanlığını yaptığı birinci oturumun ilk tebliğinde Prof. Dr. Şinasi Gündüz, misyonerlik ve dünya siyasetiyle de bağlantılı olarak tartışılan Evangelizm hareketi üzerinde durdu. Gündüz tebliğinde, Evangelizm'in çağdaş Hıristiyan dünyasında ve Amerikan siyasetinde nerede durduğunu gösteren bilgiler verdikten sonra, Evangelizm'in gelecek tasavvurları ve planlarını anlattı. Bu çizilen manzara sonrasında dünyayı hiç iyi bir geleceğin beklemediğini vurgulayan Gündüz, "Tanrı'yı Kıyamete Zorlamak" kitabını hatırlattı. Bu tebliğin müzakeresi Dr. İsmail Taşpınar tarafından yapıldı. Taşpınar, tebliğin çağdaş dünyanın ve Hıristiyan kaynaklı toplumsal hareketlerin anlaşılmasında çok önemli olduğunu söyledi, tebliğe açılımlar getirerek katkılarda bulundu.

Bu oturumun ikinci tebliği Prof. Dr. Yasin Aktay tarafından sunuldu. Aktay, İslam dünyasında toplumsal hareketleri anlattığı tebliğinde, öncelikle uzun bir kavramsal çerçeve çizdi. Sosyolojik olarak toplumsal hareket kavramının sabitleşmiş tanımı çerçevesinde İslam dünyasına bir bakış geliştiren Aktay, kavrama operasyonel bir tanım getirdi ve bu çerçeveden bakıldığında İslam dünyasının kaynaklığını söyledi. Aktay'ın dikkat çektiği bir konu da "siyasal temsil" meselesi idi. Aktay'a göre, İslam dünyasının parçalanmışlığının sebebi "siyasal temsil"in eksikliğidir. Bu tebliğin müzakeresi Prof. Dr. Sönmez Kutlu tarafından yapıldı. Kutlu, "siyasal temsil" kavramına eleştirel yaklaşımlarda bulundu.

Başkanlığını Prof. Dr. Murtaza Korlaelçi'nin yaptığı ikinci oturumun ilk tebliği, Dr. Ethem Polat tarafından sunuldu. Polat, Haçlı seferleri ile ilgili Arap Edebiyatına müracaatla müslümanların tarih içindeki serüvenini örneklerle anlattı. Geçmişle bugün arasındaki bağlantıları da vurgulayan Polat, tarihte gel-gitler yaptı. Müzakereci Dr. Adil Şen, tebliğe katkı bağlamında görüşlerini belirtti.

İkinci oturumun ikinci tebliği Dr. Hasan Kösebalaban tarafından sunuldu. Kösebalaban, daha çok küreselleşmenin imkanları üzerinde yoğunlaşan bir sunumda bulundu. Müzakereci Doç. Dr. Tahsin Görgün ise bu tebliğe eleştirel yaklaştı. Görgün, tebliğcinin şu iddiaları ortaya koyduğunu belirtti; öncelikle ulus-devlet yapıları da zaten Batı dünyasının bir projesiydi. Küreselleşme de Batı'nın bir projesidir. Bu anlamda aralarında bir fark bulunmamaktadır. Bu durumda

müslüman dünya, bu emperyalist dünyaya karşı küreselleşmenin imkanlarını kullanmalıdır. Görgün, bu üç önermenin de geçerli olmayacağını, çünkü küresel sisteme dahil olmanın bir şekilde bunun içinde yer almak demeye geleceğini ve tanımlanmayı kabul etmiş olacağımızı ifade etti.

Prof. Dr. Mevlüt Güngör'ün başkanlığını yaptığı üçüncü oturumun ilk tebliğini, Doç. Dr. Mesut Okumuş sundu. Okumuş tebliğinde, Kur'an-ı Kerim'e referansla dünya-âhiret ilişkilerinin dengesi üzerinde durdu. "Dünya" kelimesinin sözlük anlamlarından başlayarak dünya-âhiret ilişkisi kurmaya çalışan Okumuş, tebliğini âyetler eşliğinde anlattı. Tebliğin müzakeresi ise, Dr. Enver Arpa tarafından yapıldı. Arpa, İslam'ın dünya tasavvuru bağlamında Kur'an'ın dünya-âhiret ilişkisine dair açıklamalar getirdi. Bilhassa güncel örnekler ve kavramlar üzerinde duran Arpa'nın müzakeresi, bu çerçevede oldukça katkılar sağladı.

Bu oturumda ikinci tebliğ sahibi Prof. Dr. Mehmet Paçacı idi. Paçacı, Müslümanların gelecek tasavvurunu anlattığı bu tebliğinde, "mü'minlerin yeryüzüne mirasçı kılınması" âyetini merkeze alarak, bu mirasçılığın hangi ilke ve temel üzerinde gerçekleşeceği üzerinde yoğunlaştı. Daha sonra bu ahlâki ilke ve temellerin geleneksel olarak 32 ve 54 farz içinde formüle edilmesinden yola çıkarak, bunların küçüklükten itibaren insanlara öğretilmesinin önemi üzerinde durdu. Mü'minlerin ancak bu ahlâki ilkeleri hayata geçirdikleri oranda yeryüzünün mirasçıları olacağını anlattı. Bu tebliğin müzakeresi, Yusuf Kaplan gelemediği için Doç. Dr. Tahsin Görgün tarafından yapıldı. Görgün, tebliğe olumlu katkılarda bulunarak genişletti.

Başkanlığını Prof. Dr. İbrahim Sarmış'ın yaptığı dördüncü oturumun ilk tebliği, Yrd. Doç. Dr. Gürbüz Deniz tarafından sunuldu. Deniz, felsefi düzlemde insan sorumluluğunu ve insana yüklenen vazifeleri, Kur'an'a da referanslarla anlattı. Müzakereci Doç. Dr. Mevlüt Uyanık da, tebliğde geçen kavram ve içerikleri üzerinde yoğunlaşarak onları daha da açtı ve tartıştı. Dördüncü oturumun ikinci tebliği ise, Doç. Dr. Burhanettin Tatar'a ait idi. Tatar tebliğinde, İslam'ın hayat felsefesini, felsefi bir düzlemde tartıştı. Doç. Dr. M. Emin Özafşar ise, bu tebliği katkılarla müzakere etti.

İki günde toplam dokuz tebliğ ve sekiz müzakereden oluşan sempozyum, oldukça başarılı geçti. İzleyicilerin sorularına da açık olan oturumlarda, tebliğci ve müzakereciler bu sorulara cevaplar vererek konunun zenginleştirilmesine katkıda bulundular. Yine aralarda, gerek ilim adamlarının kendi aralarındaki tartışmaları, gerekse seyircilerin birbir tebliğci ve müzakerecilerle görüşmeleri, sempozyumun verimini daha da arttırmıştır. Oldukça kalabalık bir seyircinin izlediği sempozyum sonunda, Fecr yayınları iki bin adet Kur'an-ı Kerim dağıtmıştır.

Fecr yayınlarını bu çalışmalarından ötürü kutlar, daha nice yıllarda bu sempozyumun geleneksel hale gelmesini dileriz.

Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslâm Tarihi ve Sanatları Bölümü İslâm Tarihi Anabilim Dalı tarafından düzenlenen "İslâm Tarihi Anabilim Dalı Öğretim Elemanları Toplantısı" 01-02 Haziran 2005 tarihleri arasında Konya'da yapılmıştır. Toplantıya 37'si Konya dışından olmak üzere toplam 45 öğretim elemanı katılmıştır. Üç oturum halinde düzenlenen toplantı oturumları Meram kampüsü içindeki İlahiyat Fakültesi toplantı salonunda gerçekleştirilmiştir.

Toplantıdaki tüm konuşmalar kamerayla görüntülü olarak kaydedilmiştir.

Toplantı, 01 Haziran 2005 Çarşamba günü saat 10:00'da Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslâm Tarihi ve Sanatları Bölüm Başkanı Prof. Dr. M. Ali Kapar'ın konuşmasıyla başladı. Prof. Dr. M. Ali Kapar, misafirlere hoşgeldiniz dileklerini ilettikten sonra toplantı hakkında kısa bilgi verdi. Daha sonra Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi dekanı Prof. Dr. Ahmet Önkal yaptığı açış konuşmasında toplantıya katılanlara teşekkür ettikten sonra bu tip bir araya gelmelerin çok önemli olduğunu, tanışma ve kaynaşmaya vesile olduğunu söyledi. Prof. Dr. Ahmet Önkal, Konya toplantısının 10 yıllık bir aradan sonra bir başlangıç olduğunu, daha sonraki yıllarda bu toplantıların geleneksel hale gelerek daha geniş katılımı olarak devam etmesini diledi. Toplantıya katılanlar arasında tanışma gerçekleştirildikten sonra oturumlarda Doç. Dr. İsmail Hakkı Atçeken ve Yrd. Doç. Dr. Mustafa Demirci raportör olarak görevlendirildi.

Başkanlığını Prof. Dr. Ahmet Önkal'ın yaptığı birinci oturumun tebliğcisi Prof. Dr. Adnan Demircan "İslâm Tarihi Bilim Dalında Hazırlanan Lisanüstü Tezler, Konuları ve Tez Belirlenmesinde Karşılaşılan Bazı Sorunlar" isimli toplam 17 sayfadan oluşan tebliğini sundu. 1984-2003 yılları arasında İlahiyat Fakültelerinde İslâm Tarihi alanında yapılan Yüksek Lisans ve Doktora tezlerinin genel panoramasını ortaya koyan Adnan Demircan, bilgisayar ve data show desteğiyle çeşitli grafik ve şemalarla istatistiksel bilgiler verdi. Tez konusu belirlenmesi ve hazırlanması sırasında karşılaşılan bazı problemlerin çözümü noktasında çeşitli önerilerde bulundu.

Prof. Dr. Adnan Demircan'ın tekliflerinden bazıları şunlardır: Bilgi merkezi kurulmalı ve çalışılmakta olan tez konuları bu merkeze bildirilmelidir. Bu amaçla bir web sitesi oluşturulmalıdır. Tez konusunun sınırları iyi belirlenmeli, özellikle yüksek lisans tez konularının kapsamı dar tutulmalıdır. Diğer ülkelerde çalışılan konular ülkemizde değişik şekillerde yüksek lisans tezi olarak çalışılabilir. Doktora tezi ise özgün olmalıdır. Emevî, Abbâsî, Selçuklu, Osmanlı dönemlerinde etkili olan tarihî şahsiyetlerle ilgili çalışmalar yapılabilir. Arap kabileleri, Maverâünnehr, Uzakdoğu, Ortadoğu ve Afrika bölgelerinin tarihi hakkında bir çok çalışma yapı-

İslâm Tarihi Anabilim Dalı Öğretim Elemanları Toplantısı KONYA /01-02 Haziran 2005

Doç. Dr. İsmail Hakkı ATÇEKEN

labilir. Bölge ve şehir tarihleri, literatür çalışmaları, Batı'daki İslâm Tarihi çalışmaları hakkında tezler yapılabilir. "Türkiye'de İslâm Tarihi Çalışmaları" adlı bir ders okutulabilir.

Prof. Dr. Hüseyin Algül ve Prof. Dr. İsmail Yiğit tebliğle ilgili müzakerelerini sundular. Tebliğle ilgili olarak olumlu kanaatlerini bildiren müzakereciler bazı tespit ve önerilerde bulundular. Daha sonra oturum başkanı Prof. Dr. Ahmet Önkal tebliği genel müzakereye açtı. Çeşitli öğretim elemanları İslâm Tarihi alanındaki lisansüstü tezlerin gerek konu tespiti, gerekse hazırlanmasında karşılaşılan problemlerle ilgili görüşlerini ve tekliflerini sundular.

01 Haziran 2005 Çarşamba günü öğleden sonraki ikinci oturumun başkanlığını Prof. Dr. Hüseyin Algül yaptı. Bu oturumun tebliğcisi Prof. Dr. Mehmet Şeker "Türkiye (Anadolu) Selçukluların Tarihine Dair Bazı Kaynak Çalışmaları ve Menâkıbnâmelerle Fütüvvetnâmeler" isimli toplam 12 sayfadan oluşan bir tebliğ sundu. Mehmet Şeker tebliğinde, M. Fuad Köprülü'nün Belleten Dergisi'nde yayınladığı "Anadolu Selçukluların Tarihinin Yerli Kaynakları" adlı makalesinde XI-XIV. yüzyıllardaki Türkiye Selçuklularını üzerine yapılan bazı çalışmaların ele alındığı ifade etti. Buna göre vekâyinâmeler, kaybolmuş vekâyinâmeler, diplomatik kaynaklar, diğer edebî kaynaklar, ilmî ve edebî eserler Anadolu Selçukluların tarihinin kaynaklarıdır.

Prof. Dr. Mehmet Şeker'in önerilerinden bazıları şunlardır: Türkiye Selçukluların tarihinin karanlık noktalarının aydınlatılması için yerli kaynaklara yenileri ilave edilmelidir. Bu amaçla yurt içi ve yurt dışı kütüphaneleri ve arşivlerinin ciddi bir şekilde taranması gerekir. Kaynakların satır aralarındaki bilgilere ulaşarak Anadolu tarihinin toplum hayatı ve kültürel özellikleri hakkında yeni bilgilere sahip olunabilir. Anadolu kültür tarihi açısından menâkıbnâmeler ve fütüvvetnâmeler önemli birer kaynaktır. Fütüvvetnâmeler de aynı şekilde önemli kaynaklardır. Anadolu'da yazılmış olan fütüvvetnâmeler, Türk coğrafyasında meydana getirilmiş kültür mahsülleri olarak kabul edilir.

Tebliğin müzakerecilerinden Prof. Dr. Ahmet Uğur, kaynak, tertip ve sonuçları açısından güzel bir tebliğ dinlediklerini, kaynaklara halkın dilinde nesilden nesile dolaşan sözlü menkıbeler, cönkler, halk şairlerinin şiirleri, ağıtlar, atasözleri, ahlakî kitaplar, mev'ize kitapları, adaletnâmeler ve siyasetnâmelerin de ilave edilmesi gerektiğini ifade etti. Tebliğin ikinci müzakerecisi Prof. Dr. Ziya Kazıcı, Anadolu Selçukluların tarihiyle ilgili henüz Fuad Köprülü'nün aşılamadığını, tebliğde fütüvvetnâmeler konusunun güzel incelendiğini belirtti. Ziya Kazıcı'ya göre Osmanlı iktisat kanunlarının kökenleri fütüvvetnâmelerde mevcuttur. Daha sonraki serbest müzakereye çeşitli öğretim elemanları özellikle Selçuklu ve Osmanlı tarihinin kaynaklarıyla ilgili problemler hakkında görüşlerini ve değerlendirmelerini öne sürdüler.

Toplantının üçüncü oturumu 02 Haziran 2005 Perşembe sabahı 09:30'da Prof. Dr. Ahmet Uğur'un başkanlığında başladı. Bu oturumda serbest müzakere yapıldı. İslâm Tarihi lisans ve lisansüstü derslerinde karşılaşılan problemler, ders programları, ders araç ve gereçleri, ders kitabı vb. konularla ilgili önemli görüşler ve değerlendirmeler yapıldı. Bu konulardaki eksikliklerin giderilmesi için bazı

teklifler öne sürüldü. İslâm Tarihi öğretim elemanları arasındaki iletişim ve diyalogun daha iyi konuma ulaşması için bir web sitesi oluşturulması, tanışma ve kaynaşmaya vesile olan bu tip toplantıların geleneksel hale gelmesi ve her yıl farklı bir şehirde yapılması teklif edildi.

Bu görüş ve tekliflerden sonra Prof. Dr. M. Ali Kapar, editörlüğünü yürüttüğü İSTEM (İslâm Sanat, Tarih, Edebiyat ve Mûsikisi) dergisi hakkında bilgi verdi. M. Ali Kapar İstem dergisinin ikinci yılını doldurduğunu, 5. sayısının yakında yayınlanacağını, her yıl iki sayıdan birisinin konulu sayı olduğunu söyledi. M. Ali Kapar, derginin hakemli olduğunu, derginin Konya dışında daha iyi tanıtılmasına ve gönderilecek yazılarla desteklenmesine ihtiyaç duyulduğunu belirtti. İstem dergisi konusunda söz alan çeşitli öğretim elemanları, Türkiye'de alanında yayınlanan ilk bölüm dergisi olma özelliğine sahip olan derginin, önemli bir boşluğu doldurduğu ve yayın hayatına devam etmesi gerektiğini söylediler.

Bir yıl sonraki toplantının 2006 yılı Haziran ayının ikinci haftasında Bursa'da yapılması kararlaştırıldı. Toplantının Konya'da olduğu gibi iki tebliğci, 4 müzakereciden oluşan iki oturum ve serbest müzakereden oluşan bir oturum olmak üzere toplam 3 oturum olması teklif edildi.

Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi dekanı Prof.Dr. Ahmet ÖNKAL kapanış konuşması yaparak toplantının çok güzel ve verimli geçtiğini belirterek katılımcılara teşekkür etti. Aynı gün öğleden toplantıya katılanlar için Mevlânâ Müzesi, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi ve Alaaddin Keykûbâd Camii'ne gezi düzenlendi. Toplantı organizasyonunun düzenli olması, sıcak ve samimi bir ortamda geçmesi Konya dışından gelen çeşitli öğretim elemanları tarafından memnuniyetle karşılanmış ve bu hususta S.Ü. İlahiyat Fakültesi İslâm Tarihi Anabilim Dalı öğretim elemanlarına takdir ve teşekkürlerini ifade etmişlerdir.

Üsküdar Belediyesi-Aziz Mahmud Hüdâyi Vakfı işbirliğiyle gerçekleştirilen “Uluslararası Aziz Mahmud Hüdâyi Sempozyumu” 20-22 Mayıs 2005 tarihleri arasında, Üsküdar Belediyesi’ne ait Çamlıca Kültür Merkezi’nde çok sayıda tebliğci ve dinleyici katılımıyla gerçekleştirildi.

Program 20 Mayıs 2005 Cuma günü Grand Cevahir Otel’in konferans salonunda yapılan saygı duruşu, İstiklal Marşı,

sinevizyon gösterisi ve protokol konuşmaları ile başladı. Sinevizyon gösterisinde Üsküdar Belediyesi’nce hazırlanan ve metnini Senâî Demirci’nin, seslendirmesini Engin Noyan’ın gerçekleştirdiği Üsküdar’ın tarihî ve kültürel yönünü tanıtan nefis CD sunuldu. Aynı salonda, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Öğretim üyelerinden Prof. Dr. Hasan Kamil Yılmaz “Üsküdar’ın Manevi Mimarı Aziz Mahmud Hüdâyi” isimli bir açılış konferansı verdi. Mehmet Kemiksiz’in şefliğindeki Hüdâyi Eserleri-Hüdâyi Tasavvuf Eserleri Musikisi Topluluğu’nun sunduğu tasavvuf musikisi, -bize söylen-diğine göre- İstanbul’un en büyük konferans salonunu hınca hınç doldurmuş olan dinleyicileri adeta büyüledi. Açılışın sonunda konuklara “hüdâyi pilavı” ve bal şerbeti ikram edildi. Açılışa katılanların hepsine, *Hüdâyi Yolu* isimli, Aziz Mahmûd Hüdâî’nin *Dîvân*’ından seçmelerin yer aldığı bir şiir kitabı, yine Aziz Mahmûd Hüdâî’nin, Mustafa Tatçı ve Musa Yıldız’ın hazırladığı *Dîvân-ı İlahiyât*’ı ve Üsküdar’ın tanıtımına dair CD dağıtıldı.

Açılış programının hemen ardından, sempozyuma tebliğci olarak katılanlar ve misafirler, Üsküdar Belediyesi’nin temin ettiği araçlarla Beşiktaş’a intikal ettirildi. Burada kiralanan tekne ile –rehber eşliğinde- boğaz turu yapıldı. Bu tur katılanlar tarafından çok beğenildi ve İstanbul’un boğaz kenarındaki güzelliklerini daha yakından görmek için çok güzel bir fırsat oldu.

Sempozyum boyunca, tebliğciler Bostancı’da beş yıldızlı otelde, tebliğ sunmayan misafirler ise Aziz Mahmud Hüdâyi Vakfı’nın evlerinde konuk edildiler. Yemekler ise topluca ve değişik yerlerde yenildi. Sempozyumda görev alanlara, günün hatırasına, içinde çeşitli hediyelerin olduğu birer deri çanta hediye edildi ve katılım ve yol ücreti ödendi.

21 Mayıs’ta saat 9.30’da ilk oturumlara geçildi. Oturumlar Çamlıca Kültür Merkezi’nin dört ayrı salonunda aynı anda gerçekleştirildi. Her oturumun süresi bir buçuk saat idi ve her oturuma –detaylı program aşağıdadır- ortalama dört tebliğci katıldı. Cumartesi günü dört, Pazar günü ise iki oturum olmak üzere toplam altı oturum yapıldı. Her oturumda dört ayrı salon olduğu dikkate alınırsa toplam toplantı sayısı yirmi dört eder. Sempozyumda iki günde sunulan toplam tebliğ sayısı 138’dir ki bu rakam toplantıya katılımın ne derece yoğun ve toplantı-

Uluslar Arası Aziz Mahmud Hüdâyi Sempozyumu

Doç. Dr. Dilaver Gürer

nin ne kadar geniş tabanlı olduğunu göstermektedir. Ancak şunu da belirtelim ki, programda ismi yer alıp da sunulmayan birkaç tane tebliğ de oldu.

Oturumların yapıldığı salonlar, -Kandilli Salonu hariç- büyük konferans salonu olmayıp, örneklerini Avrupa'da da, küçük, yirmi-otuz kişilik toplantı/seminer salonları idi. Kandilli Salonu ise, diğerlerine göre nisbeten daha büyük idi ve yaklaşık 80 civarında bir dinleyici topluluğu kapasitesinde idi. Bu oturumlarda salonların hemen hemen hepsi doldu, zaman zaman dinleyicilerin yer kalmadığı için dışarıda kaldığı da oldu. Sunulan tebliğler rastgele değil, belli bir düzene göre ayarlanmıştı. Konular; vakıf, dergah, fikriyat, şahsiyet, eserler, tesirler, tarihî süreç, edebiyat gibi konu başlıkları altında toplanmıştı. Oturum aralarında misafirlere sürekli sıcak-soğuk içecekler ve pasta-bisküvi türü yiyecek servisi yapıldı. Katılımcı olsun, dinleyici olsun sempozyuma iştirak eden herkes son derece memnun bir ekilde bu toplantılardan ayrıldı ve bu sempozyum gerçekten de hem organizasyon yönüyle, hem de muhteva yönüyle kelimenin tam anlamıyla dört-dörtlük idi. Memleketimizde düzenlenecek bu tür organizasyonların aynı kalitede ve seviyede olmasını dileriz.

Toplantıların sonunda, Pazar günü saat 13.30'da bir kapanış ve değerlendirme toplantısı yapıldı.